

DOMOLJUBOVA PRILOGA
ZA NAŠE GOSPODARJE
GOSPODINJE IN DEKLETA

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1912.

Leto IV.

Naše gospodarstvo.

IV. Goveja plemenska živina.

Reja dobre plemenske živine je ena prvih dolžnosti umnega gospodarja. Ta reja pa zahteva skrb za krmo, gnojenje, dobro pasmo in pravilno rejo. O vsem tem omenimo le nekaj misli.

a) Pridelovanje krme je prva dolžnost kmetova, ki se peča z rejo živine. Če je količjak suše, začne spomladi sena primanjkovati. Čudno je to, ko imamo v primeri s številom živine toliko sveta. Kdor je hodil večkrat po naših gorah, je zlasti na Dolenjskem opazil, da dobra tretjina skoro nobenega užitka ne donša. Debelo drevje so izsekali, ostalo je le grmovje ali pa gozdna trava, ki se v slučaju potrebe kosi. In ta svet, kjer so poprej drevesa tisočletja bujno rastla, ima dobro in rodovitno zemljo. Z malim trudom bi se dalo grmovje posekati in napraviti najlepša starina, kakor se imenujejo gozdni travniki, ki se le enkrat kose. Na Gorenjskem jim pravijo rovti. — Ko so letos nekateri tej starini pognojili, so z začudenjem gledali, ko je bilo že prve košnje toliko, kakor je poprej v dveh letih niso nakosili. Še otava obeta zdaj prav obilni pridelek. Čudno je pa, da do zdaj še resno poskusili nismo ta rodovitni svet z gozdno travo pridobiti gospodarstvu in pomnožiti njegovo rodovitnost. Res primanjkuje povsod ljudi, toda za take važne gospodarske opravke bi se moral čas vendar dobiti.

Nadalje je gotovo, da se dosedaj niti en odstotek vse gnojnice od živine ne porabi za gnojenje. Kako škoda je denarja, katerega naši kmetje vsako leto na pijači zapravijo! Skupno je tega denarja gotovo nekaj milijonov. V resnici se pa na kmetih trpi še večja škoda vsled zgube gnojnice, kakor kmetje zelo leto zapijejo. Če vpoštevamo vso živino, bi bila gnojnica naše dežele vredna najmanj 10 milijonov kron, to se pravi: Ko bi naši kmetje porabili

prav vso gnojnico za gnojenje, bi bili prideški več kakor za 10 milijonov kron več vredni. Ali se ne pravi to neumno zapravljati pri naši revščini?

b) Imeti bo treba večjo skrb za travnike, pravilno trebljenje in gnojenje, o čemer bomo ob drugi priložnosti kaj več govorili.

c) Zaradi pasme so si pa veščaki in gospodarji pri vsakem razgovoru precej v laseh. — Veščaki pravijo, za Gorenjsko mora biti pisana, za Dolenjsko siva, za Notranjsko in ljubljansko okolico simendolska pasma, da se bo živina po barvi in telesu zenačila, kar lepo vpliva na oči in bo vsak kupec vedel, kakšno živino kupi v tem ali onem kraju. Brez določene pasme je pravi napredek živinoreje nemogoč. Kar manjka domači pasmi, naj se s tujo krvjo izboljša; bike bo treba od drugod dobiti.

Kmetje pa pravijo, da je tista živina zanje najboljša, katera jim največ nese. Če ima kmet na Dolenjskem pisanko, katera mu daje na dan 20 litrov mleka, je ne bo zamenil za sivo volovko, ki ga še 10 litrov dnevno nima. Saj imamo živino le zaradi užitka. Nahaajo se pa pri najboljši pasmi živali, ki niti krme niso vredne. Dobe se pa tudi dobre mlekarike in rastne živali. Teh nobeden pameten gospodar ne bo opustil, če mu tudi stokrat rečeš: »Za Dolenjsko ni pisana živina«. — Vprašanje pasme se sploh ne bo rešilo od učenih gospodov s silo, ampak od kmetov, ko bodo videli, od katere živine imajo največ čistega dohodka.

Kaj bi rekli, ko bi kdo začel učiti nov nauk: Lahki imajo črne lase, torej črnelasi niso pravi Slovenci. Belkaste ali rdečkaste lase imajo Nemci, torej za rdečkarje ali belce ni prostora med nami. Mi vemo, da so črnici in rdečkarji ravnotako dobri, kakor kostanjevi Slovenci. Ne gre se za barvo, ampak za druge lastnosti.

d) Da bo pa živina dajala res velik užitek, se mora tudi pravilno rediti. Ni zadosti krmo kar valiti, ker je krmlje-

nje tudi umetnost in spretnost. Pri prešičih in teletih pa lahko opazujemo prav velike napake reje. Ko se tele odstavi, dobi nekaj boljše otave, včasih kak zrezani krompir ali malo otrobov na rezanco, navadno pa krmijo le pušto seno in rezanico.

Kako naj napravi žival pri tej beraški krmi močne kosti in zdravo kri. Stisnjeni hrbet, velik vamp in mala rast so bistvena znamenja takega krmjenja. Daj mladi živini precej, ko jo odstaviš, zadosti ovsu, ječmena ali posnetega mleka. Kdor ne more ali ne zna dobro rediti, naj raje rejo opusti. Pri slabih rejih je gotova izguba. Mlada žival in mladi otroci potrebujejo zadosti močne hrane. Brez tega zaostane rast in se ne da pozneje več popraviti.

e) Po pravici se priporočajo v zadnjem času vedno bolj pogosto pašniki. Še najboljše bi bilo, da bi vsak gospodar odločil nekaj sveta za stalni pašnik, kjer bi se živina skozi celo leto pasla. Svet se na ta način izboljša, živina pa zdrava in močna postane. Nekateri posestniki so letos spomlad popasli tudi travnike. Rastline, katerih živina ne mara, so pokosili. Seno je bilo za kak teden bolj pozno, toda še skoro lepše, kakor drugod, kjer niso pasli. Krave so imele toliko mleka, kakor še nikdar poprej. Treba bo tudi to poskusiti.

O važnosti in potrebi skupnih pašnikov za mlado živino ni treba več govoriti, ker je zadeva zadosti znana. Kjer imajo kmetje veliko polja, se pritožujejo, da imajo premalo gnoja, ko bi oddali mlado živino na pašo. Deloma je ta ugovor upravičen. Ako pa napravijo gnojno jamo in rabijo nekaj umetnih gnojil, jim bo tudi na polju še lepše rastlo, ker bodo boljše gnojili.

Slišale so se tudi pritožbe, da telice in krave, ki pridejo iz pašnikov, ne ostanejo rade oplemenjene. Je nekaj resnice na tem. Če je bila tvoja telica dolgo v zdravem gorskem zraku in tam poljubno skakala in se pasla, doma je vedno zaprta v hlevu in mora celo leto

mirno stati pri jasliah, je čisto naravno, da to na kri in vse življenje vpliva. Saj tudi človek, ki je prej veliko hodil ali veliko delal, pa naglo opravilo spremeni in mirno delo v zidovju začne, kmalu opeša. Le iz tega se mora razlagati, zakaj kmečki ljudje v mestih tako ble-di postanejo.

Pri živini je ravno isto. Skoro tretji del živine, ki pride iz planin v dolino, se ne da oplemeniti. Če torej dobiš do-brega bika ali telico iz pašnikov, jim moraš preskrbeti zadosti gibanja, torej domačo pašo ali gibanje na prostem vsaki dan vsaj kakke pol ure. Če tega nočeš ali ne moreš, je boljše, da živine sploh na pašnik ne daš. Tudi za molz-ne krave je paša in gibanje neobhodno potrebno.

Svinjaki.

Med našimi domačimi živalimi so bili dosedaj gotovo največji reveži prašiči. Zapirali smo jih v tesne in temne svinjake, kjer so poleti v blatu in smradu po zimi pa v strašnem mrazu čakali noža. V zadnjem času so naši slovenski gospodarji prišli do spoznanja, da do-seđanja oblika svinjakov nikakor ne ustreza in zato se ravno sedaj po celi deželi svinjaki prav pridno popravljajo, oziroma na novo zidajo.

Vsak kmetovalec nima človeka, da bi mu pri tem popravilu svetoval, sam pa tudi nihče vsega ne ve, zato sem skle-nil, v »Našem kmečkem domu« razlo-žiti, kakšni naj bodo svinjaki.

Povedati moram naprej, da ni pa-metno, če navadni gospodar zida kra-sne in dragocene svinjake, v katere je zazidal cel kapital. Kdor je toliko bo-gat, da zida lahko krasno stavbo za svoje puiše, naj jo zida v božjem ime-nu; navadni kmet pa bo zidal kar mo-goče poceni in napravil le to, kar je najpotrebnejše.

Svinjak bodi poleti hladan, pozimi gorak, zadosti svetel, suh, zračen, pre-piha ne sme biti v njem. Narejen mora biti tako, da se v njem z majhnim tru-dom in hitro lahko krmi, kida in na-stilja. To je vse in kolikor ceneje se to doseže, toliko bolje. Ni slabejšega za prašiče, kakor če morajo biti v hlevu, ki je vlažen, mrzel in zaduhel. Žival ne more ostati niti zdrava, kaj šele da bi se redila in uspevala.

1. Lega.

Če le moreš, obrni svinjake proti solncu, torej proti jugu ali jugovzhodu, da bodo svetli in gorki. Kadar zidaš na novo, postavi jih na suh, bolj vzvišen prostor, da bodo suhi.

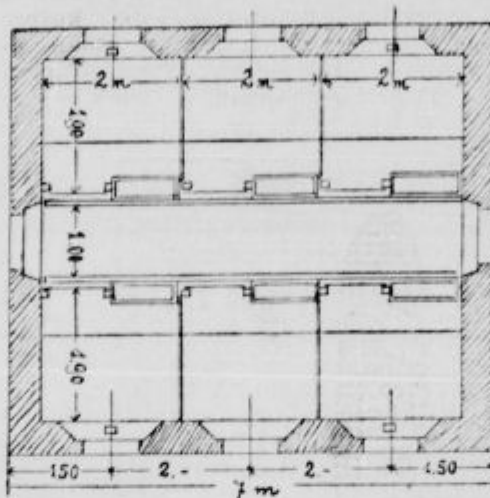
2. Tekališče.

Pri vsakem svinjaku mora biti pro-stor, kamor se prašiči na prosto spu-ščajjo. Naši dvori ali gorice pri svinja-kih so vsi premajhni. Tekališče naj bo vsaj dvakrat tako veliko, kakor je me-ra celega svinjaka. Obrnjeno naj bo proti solncu. Tekališče je za prašiče naj-

večjega pomena. Napravi prašičem za-dosti veliko tekališče, tudi če ti je tre-ba v ta namen dati kos najboljše njive ali vrta; škoda se ti bo bogato povrnila.

3. Velikost.

Prašiče denemo v posamezne oddel-ke ali koče v svinjaku. Navadno imamo po dva velika prašiča v enem takem kočju. Prostora rabijo prašiči do enega leta pol do 1 m², nad eno leto stari 1 m,

Podoba št. 1: Tloris.

prasica s prašički okoli 4 m²; torej je najpripravnejša mera za koče dva m dolžine in nekako toliko širine. Pod. 1. kaže svinjak v tlorisu, to je, ako ga od zgoraj na tla pogledamo. Skozi vrata se pride na hodnik, ki je širok 1 m in sega po celem svinjaku do drugega konca. Na vsaki strani hodnika so po trije koči, dolgi po 2 m, široki po 1 m 90 cm od zidu do vrat. To je torej načrt

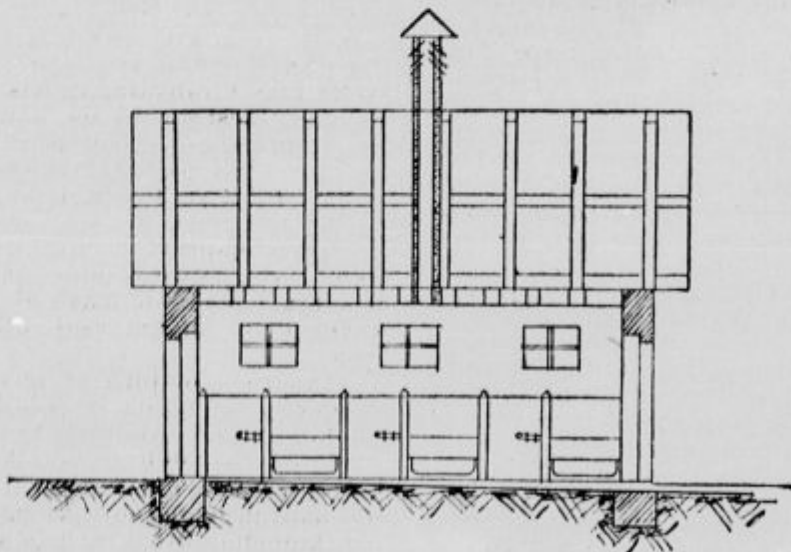
imeti. Tloris pod. 1. kaže, da je svi-njak znotraj dolg 6 m, širok 5 m 20 cm, z zidom vred pa dolg 6 m 90 cm, širok 6 m 10 cm.

4. Visokost.

Svinjak bodi visok vsaj 2 m 20 cm in ne nad 2 m 80 cm. Kolikor višji je hlev, toliko boljši zrak je v njem, je pa tudi zato bolj mrzel in zidava bolj dra-ga. Če moreš poskrbeti za dobro pre-zračevanje, tedaj lahko narediš bolj nizek svinjak. Na pod. 2. vidimo isti svinjak v prerezu po dolgem in tu se pokaže, da je svinjak visok od tal do stropa 2 m 50 cm. Ta višina je za svi-njake najbolj primerna.

5. Razvrstitev.

Posamezni koči se lahko razvrste na različne načine. Kdor ima za svi-njak ozek in dolg prostor, bo uvrstil koče v eno vrsto, drugače pa v dve vr-sti, kar je najbolj pripravno, ker so ko-rita ob obeh straneh hodnika. Kdor ima veliko prostora in hoče prav snaž-ne svinjake, bo napravil hodnik za kr-mo posebej in hodnik za gnoj posebej. To pa je že precej drago, potrebno pa tudi ni. Naša pod. 1. kaže samo en hod-nik, po katerem se krmi in kida. Vrata so samo dvojna, na vsakem koncu hod-nika po ena. Veliko vrat svinjak pozi-mi močno ohladi. Videl sem nove svi-njake tako narejene, da ima vsak koč svoja vrata na prosto, torej kolikor ko-čev, toliko vrat. Dotični gospodar pravi: Iz takega svinjaka je hitro skidano. To je že res, toda če kidaš na drugo stran, namreč na hodnik, boš ravno tako hit-ro skidal in če zapelješ na hodnik samo-kolnico ali kak drug voziček in zmečeš nanj gnoj in ga odpelješ iz hleva, boš

Podoba št. 2: Podolžni prerez.

svinjaka, kakoršnega bi rabil pri nas srednje močan kmet, ki redi 10 do 12 velikih prašičev. Prav je, da si vsak gospodar napravi tolik svinjak, da ima raje en oddelek več kakor premalo. Pri-godi se namreč lahko, da katera žival zboli in jo je treba posebej dejati, ali pa da imate dve svinji obenem mladiče in morati zopet vsaka svoj poseben koč

ravno tako hitro skidal. Pa boš imel pozimi gorke svinjake. Če pa je pet ali še več vrat, pa skozi vsaka posebej ki-daš, potem bodo posebno mladi prašiči od mraza trepetali, predno bo skidano.

6. Tlak.

Kakor pri hlevih sploh, tako mora biti tudi v svinjaku tlak, ki ne prepu-

šča gnojnice. Na tlorisu pod. 1. se vidi ob strani hodnika ob koritih ozek jarek za gnojnico. Ta jarek se še jasneje vidi na pošesnem prerezu pod. 3. Zraven korit je risana v tleh mala zareza, ta pomeni 10 cm širok in 8 cm globok jarek za gnojnico.

Tlak v svinjaku in jarki so najcenejši iz betona in morajo viseti proti jarku 3 ali 4 cm na vsak meter, ravno tako naj visi jarek kake 3 cm na 1 m na tisto stran, kamor naj gnojnica odteka.

Ker pa je tlak iz betona sam na sebi posebno pozimi premrzel, moramo nanj položiti tlak iz smrekovih desk, pa ne čez cel svinjak, ampak ena tretjina naj ostane nepokrita. V tlorisu pod 1. se vidi tretji del vsakega koča; zraven korita je nepokrit, dve tretjini pa pokrivajo deske. Kako naj se ta lesen tlak zbije? Poskušal sem že na vse načine. Dejal sem deske na remeljne, na 10 cm debele obrezance, pa prvo kot drugo je bilo nerodno. Najbolje je deske položiti kar po tleh in da ne gredo vsaksebi, se sklonca zraven desk položi remelj in se sklonca nanje pribije. Tako pride ta remelj zraven desk, ne nanje, in vse je gladko in lično. Če so deske od tal, se pod njimi nabira gnoj, stelja itd. in kadar se kaka deska pokvari, se naredi luknja, ki je prašičem kolikortoliko nevarna ali vsaj neprijetna.

7. Stene, pregraje in okna.

Zunanji zid mora že imeti 45 cm, ako je iz opeke in celo 60 cm, ako je iz kamenja. Tako zahteva kranjski stavbeni red in to je mogočen mož. Zadoštoval bi tudi nekoliko, pa ne veliko šibkejši zid, če stavbena oblast nekoliko zamaži. Sicer pa tenka stena, n. pr. 30 cm, močno prepušča poleti vročino, po-

za izdelovanje cementnih zidakov stane na mestu 100 mark, to je dobrih 117 kron. Kdor ima pesek, si tako opeko z majhnimi stroški lahko sam izdeluje. Rabi se tudi 8 do 10 delov nepresejanega peska in en del portlanda. Ti zidaki tvorijo še bolj suh zid kakor žgani zidaki iz gline.

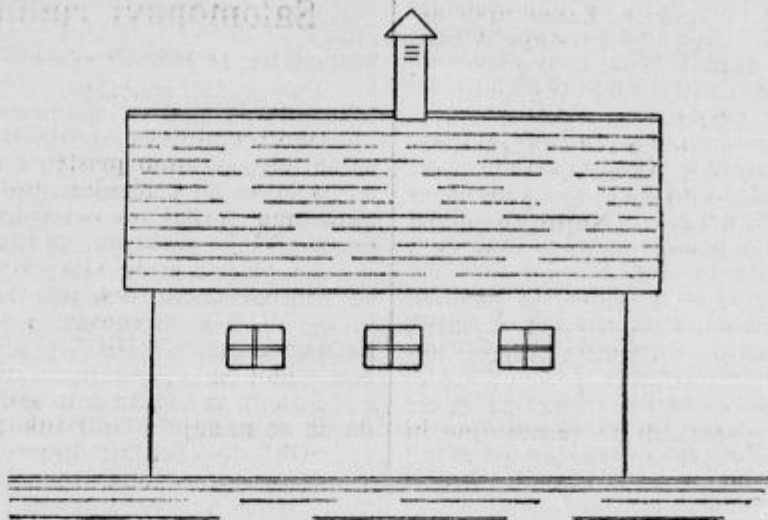
Stena v svinjaku se mora 1 m 20 cm od tal ometati in zgladiti s portlandom, da je prašiči ne razkopavajo.

1 m. Ravno tako si lahko tudi vse druge mere iz načrta vzameš z metrom.

8. Strop.

Najboljši strop je obokan med traverze. Traverze smejo biti 1 m 30 cm narazen. V tem slučaju so posamezni oboki med dvema traverzama visoki 13 cm, to je ena desetina prostora, ki je med dvema traverzama.

Cenejši je strop iz lesa, ampak pred

Podoba št. 4: Fasada.

Pregraje med koči se lahko zidajo 15 cm močne, ali betonirajo okrog 8 cm močne; najboljše pa so lesene in najcenejše. V stebrič, ki nosi vrata, se naredi zareza, istotako tudi v steno. V te zareze se pa vtaknejo deske, ki naj segajo 1 m 20 cm od tal. Toliko visoka naj bo tudi pregraja nad koriti in vrata.

ognjem ni varen. Vsekako mora biti lesen strop zdolej in zgorej zamaltan, oziroma ometan.

V našem načrtu pod. 2. pa je risan strop iz bakule. Smrekovi tramovi, 25 cm močni, so položeni na zid 40 cm narazen. Na te tramove se nabije bakula, to je iz smrekovih remeljčkov pletena mreža, katero izdeluje tvrdka Bacula-Werke Bruck a/M. in stane kvadratni meter okrog 80 vin. Ta mreža se zamalta in zgorej z listjem ali peskom zapolni, pa je strop gotov. Ta vrsta stropa je najcenejša.

9. Korita.

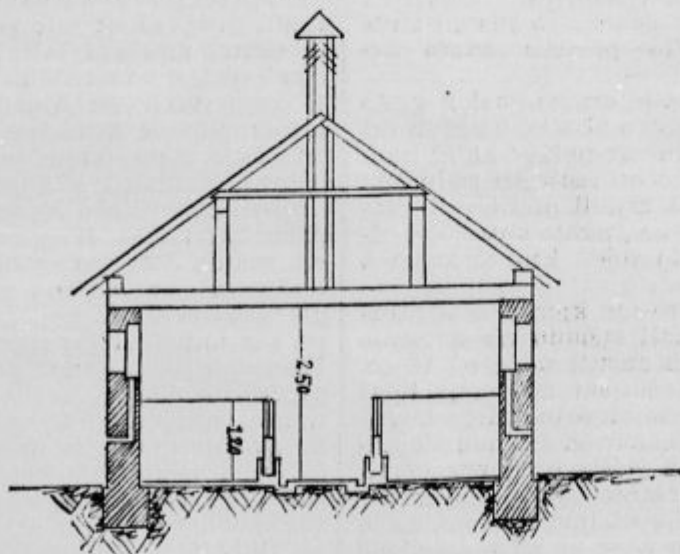
Imeli smo do sedaj večinoma lesena korita. Najslabša so, kajti prehitro segnijo, prašiči jih glodajo, nerada drže, prašiči ne morejo nobenkrat iz njih vse krme požreti, ostanki krme zalezejo v les, tam gnijejo, korito se ne da nikdar popolnoma osnažiti. Tako korito je prava zalega kužnih bacilov. Zato moramo reči: ven z lesenimi koriti.

Cementna korita so sicer boljša, pa če niso narejena dobro, posebno znoraj z močno malto zglajena, postanejo raskava, ker kisla jed cement razje. Tudi ta se ne dajo potem do čistega osnažiti.

Korita iz kovane pločevine imajo to slabost, da se v njih jed hitro shladi in jih rada rija prime; boljša so korita iz litega železa.

Dobra korita so iz pocinkane debele pločevine.

Brez dvoma najboljše pa so šamostna, glazirana, to je nekaka pocinjena glina, ki postane v ognju žgana bolj trda kakor kamen.

Podoba št. 3: Pošesni prerez.

zimi pa mrz. Tudi je zid iz kamenja hladnejši in bolj vlažen kakor zid iz opeke. Posebno suh zid je iz cementne opeke. V novejšem času se namreč dela opeka za zid iz betona. Tozadevne stroje izdeluje tvrdka Leipziger Cementindustrie, Dr. Gaspary & Co., Markaustadt bei Leipzig. Najmanjši stroj

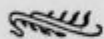
Svinjak imej zadosti oken, da je svetel. Pod. št. 2. nam kaže svinjak s tremi okni na vsaki strani. Če vzameš meter in pomeriš ta okna, boš našel, da so 6 mm visoka in 8 mm široka, v resnici bodo torej okna 60 cm široka in 80 cm visoka; kajti 1 mm v načrtu pomeni 10 cm v resnici, 10 mm pomeni pa

Korito za dva odrasla prašiča naj bo 80 cm dolgo, 35 cm široko in 25 cm globoko; vrh korita sme biti kvečjemu 30 cm od tal. Korita za mladiče naj bodo visoka kvečjemu 20 cm.

10. Ventilacija.

Pri svinjakih je prav posebno potrebna priprava, ki »frišen« zrak dovaja in porabljen zrak odvaža, torej nekako prevetrovanje ali ventilacija. Na pod. 1. se vidi pri oknih v linah štirivoglata luknje. Na pod. 3. so te luknje risane skozi ves zid. Kdor na novo zida, lahko te luknje naredi brez vseh stroškov. Začno se kakih 80 cm od tal na zunanji strani zidu, gredo skozi zid in vodijo v oknovi špaleti v hlev. Te luknje dovajajo sveži zrak v hlev.

Sredi hleva pa je, kakor se vidi na pod. 2. in 3., nekak dimnik skozi strop in streho na prosto. Ta dimnik ima dvojno steno in ima znotraj svetlobe 20 cm. Zgorej se naredi vanj vratica, da se ves dimnik včasih lahko zapre. Ta ima namen, porabljeni in pokvarjeni zrak iz hleva odvajati. Tak-le hlev je sicer bolj drag, pa prav izvrsten. Žival bo v njem zdrava in vesela in bo dobro uspevala. Pozneje enkrat pa se bomo pomenili o hlevu, ki je poceni, pa tudi zadostuje za naše ščetince. P.

Pomaranče v Kaliforniji.

V naših krajih je svet za dobro sadjarstvo in zelenjarstvo zelo ugoden. Dosedaj se je ta dobrota naše zemlje še zelo malo izrabila. Ljudje si sami ne znajo pomagati, ker pota ne vedo. Manjka jim pa tudi poguma, ko se vsak pri novih rečeh le izgube boji. Prav lep zgled, kako se dajo s pametnim ravnanjem doseči najlepši uspehi, nam daje Kalifornija, kjer se sedaj prideluje za 150 milijonov pomaranč. Kalifornija je najbolj zahodna dežela Severne Amerike, ki ima prav vroče podnebje, približno tako, kakor je v Zgornji Afriki in ima prav rodovitno zemljo. Zemlja je bolj peščena, toda zelo rodovitna. Kalifornija je štiridesetkrat večja kakor Kranjska ter ima do 2 milijona ljudi. Veliko ima živine, še bolj znano je pa zlato iz Kalifornije. Prejšnje čase so ga na leto za 300 do 400 milijonov v enem letu nakopali; zdaj pač nekoliko manj, pa še vedno veliko. V Kaliforniji se dobe drevesa, ki so pet do devet tisoč let stara in čez 100 m visoka.

V tej deželi so začeli v zadnjem času prav uspešno pomaranče pridelovati. Neki posestnik je poskusil v primorskem kraju z velikimi težavami ta drevesa zasaditi. Skozi 30 let si je prizadeval udomačiti to lepo drevo v domači deželi. Posrečilo se mu je in zdaj gleda sadove svojega dela v povzdigi celega okraja.

Pomaranča ni prej rastla v Kaliforniji. Dobiti so morali sadike iz Brazilije več kakor 2000 ur daleč. Ko so

imeli dobra drevesa, so jih posadili. Vse se je prijelo, toda težave so se šele začele. Rastla je pač v peščenem svetu notranje dežele, toda v primorju ji ni prijalo. Morali so precej od začetka zelo gnojiti z umetnimi gnojili in drevesom vedno namakati. Počasi so se gospodarji navadili na to gnojenje in napajanje, ki zdaj kaže najlepše sadove. Drevesa dobijo jed in pijačo, da morejo dobro rasti, v vodi in natančno določenih umetnih gnojilih. Skoro neverjetno se nam zdi, koliko umetnih gnojil se za pomarančni vrt porabi. Za 2:55 ha, to je 4:4 orala ali 25 mernikov posejanja da gospodar v enem letu 2400 do 3000 K za umetna gnojila. Za vodo pa še posebej 770 K, ko poleti vedno vode primanjkuje. Amerikane se ne vstraši ne slabe zemlje, ne suše. Vrta in vrta, dokler se nazadnje dolar ne prikaže.

Ko je drevje začelo poganjati, so se tudi sovražniki oglašili. Bela uš jim je vse uničila. Kakor hitro se je listič na pomaranči pokazal, precej so uši padle po njem.

Mislili so že vse opustiti, ker proti temu škodljivcu niso imeli orožja. Ko je pa šel strokovnjak Kōbele leta 1880. v Avstralijo na razstavo, so ga gospodarji tistih vrtov, kjer so bile pomaranče nasajene, naprosili, naj poišče, če nimajo tam kakega pripomočka zoper bele uši. Kōbele je res našel malega hrošča, ki leže svojo zalego v ličinke bele uši. Toda kako spraviti hrošča tako daleč? Nazadnje se je vendar posrečilo celo skladišče teh malih živalic naloviti in v Ameriko spraviti. V par letih so hrošči uši popolno končali. To vam je bila zmaga pomarančarjev!

Po beli je začela nagajati rdeča uš. Tej niso mogli hrošči do živga. Pomorili so jih vendar s strupenimi plini. V male balončke so stisnili strupene pline. Te balončke obesijo nad drevesa in iztisnejo. V 10 urah so vse uši preč, ne da bi drevesa kako škodo trpela. Kako dobro bi bilo, ko bi še pri nas imeli kake učenjake, ki bi nam uničili gosenice na repi ali zelju, ki večkrat vse končajo. V Kaliforniji plačajo gospodarji za pokončavanje škodljivega mrčesa na leto 4 milijone kron. Rastline so začele dobro rasti in lepo roditi. Toda kako in kam prodati? Začetkom so delali zelo površno. Sadje so kar potrgali in pometali v jerbace. Prišlo je na postajo vse nagnito. Zdaj vsak sad posebej lepo odrežejo in zavijejo v posebni papir. Pomaranče denejo v posebne stroje, kjer se z raznimi ščetmi (krtičami) prav lepo očistijo. Te ščetki tako na lahko delajo, da bi se še jajce, ko bi se v stroj dalo, ne ubilo. Pomaranče so razposlali po svetu v mrzlih vagonih, kjer je vedno vse skoro zmrznjeno. Vsi gospodarji so napravili dogovor, mi bi rekli kartel, da so dosegli boljše cene in prodajali blago prve vrste.

Zdaj razpošljejo v enem letu 30.000 vagonov pomaranč, ki se pridelajo na 35.000 ha zemlje. Za vse dobe 150 mil. kron. Vsak ha da čez 4000 K dohodka,

to se pravi veliko več, kakor je pri nas vsa zemlja vredna.

Koliko bi se dalo tudi pri nas s sadjem in zelenjavo doseči? S pomarančami seveda ne bomo poskušali, ker je v naših krajih zanje premrzlo. Toda boljše sadje, posebno črešnje, ki na Dolenjskem tako lepo uspevajo, hruške, jabolka, jagode in razne vrste zelenjav nam bi vsako leto prav lahko prinašale na tisoče in tisoče dohodkov.

Po kateri poti pridemo do tega? Za kaj takega morajo biti najprej razumni in podjetni ljudje. Naj taka čenča, ki se povsod le zgube in smole boji, vidi tudi najboljše uspehe, ne bo sam nikdar začel, dvigniti se mora gospodarstvo po mozh, ki si kaj upajo in vse natančno preštudirajo.

Zraven mora priti res strokovnjaški poduk izkušenih mož. Nekateri bi radi učili, ki sami še niso nikdar sejali in še nikdar nobene živine redili. Če je učenost brez lastne izkušnje pridobljena, malokdaj zaleže.

Začeti je treba. Kdor je pa začel, naj si napravo ogleda drugod, popraša po mestih, kakšno blago se rabi in potem naj sam najprvo v malem posnema. Stroškov in potov se ne sme bati, kdor hoče kaj velikega doseči. S samim sadjem bi si lahko vsako leto na tisoče pomnožili svoje dohodke. Ko bi drevesa še dobro gojili in jim gnojili, bi bili uspehi kmalu očiti.

Rastline za zdravje.

Skoro vsak ve, kako draga so zdravila. Znano je tudi, da se nekatere rože prav dobro lekarnam ali drožistom prodajo. Toda nabiranje po planinah in rovtih je zelo zamudno in se ne more dobro izplačati. Zdaj so začeli take rastline po navodilu zdravnikov v večjem pridelovati. Vseučilišni profesor dr. Viljem Mitlacher na Dunaju priobčuje popis, kako se morajo gojiti take rastline v »Zeitschrift für das landwirtschaftliche Versuchswesen in Österreich« 1911, 12. zvezek. Priporoča 70 rastlin, katere rabi zdravilstvo. Najboljše je eno samo pridelovati, ali jih tudi nekaj več poskusiti, preveč pa ne, ker se potem vse zmeša. Uspehe bo dosegel le tisti, kdor se da natančno podučiti o dotični rastlini, njenih lastnostih, njeni setvi in rasti. Seveda se ne da vsega iz knjig naučiti. Najboljše bo, če si vsak, ki bi hotel tak zavod osnovati, osebno ogleda napravo v Korneuburgu, za kar se dajo pojasnila na Dunaju, II, Trunnastraße 3. Osnovan je posebni odbor, ki daje pojasnila: Komité zur staatlichen Förderung der Kultur von Arzneipflanzen in Österreich. Večina je takih rastlin, ki se dajo dobro gojiti le na malih parcelah. Pri nekaterih bi se pa lahko tudi v večjem poskusilo. — Odbor daje tudi pojasnila, kako se te rastline spravljajo in prodajajo, določi navadno tudi cene, kolikor se da sploh doseči.

Dotični odbor namerava v Korneuburgu posebne tečaje v ta namen prirejati, da se oni, ki imajo za to lepo panogo gospodarstva veselje, dobro podučijo in sami izvežbajo.

Pri nas imamo veliko število ljudi, ki imajo za vrtnarstvo posebne zmožnosti. Ali bi ne bilo mogoče, da bi šel kdo na isti tečaj, če ne letos pa drugo leto in potem poskusil to zelo dobičkanosno panogo gospodarstva doma vpeljati? Nekatera dekleta bi bila kakor nalašč za ta važni posel. Treba je razumnosti in natančnega dela.

Ovčič pri kravah.

Ni skoro gospodarja, ki bi sam ne skusil, kako slabo vpliva prehlajenje vime na pri kravi na množino mleka in splošno zdravstveno stanje. Ta bolezen se pri nas imenuje ovčič. Kmet še sam ne ve, kako je krava zbolela. Z žalostjo opazi, da je vime postalo trdo, posebno zadnji del je večkrat popolno okamenel, mleka je malo in še to je bolj slabo. Navado imajo, da tako kravo kadijo z izpraženim ovsom in ji vime stiskajo bolj visoko, da se vsaj malo omehča. To sredstvo nekoliko vselej pomaga.

Še bolj pa moramo paziti, da se bolezen sploh začela ne bo. Kako bi se pa mogla zabraniti. Dolgo se je mislilo, da dobe krave ovčič vsled prepriha, sedaj se je pa dokazalo, da navadno moko ležišče provzroči prehlajenje vime, da more ovčič nastati.

Če je stelja mokra in mora žival na tej mokrini ležati, se vime prehladi, oteče in krava ima ovčič z vso nadležnostjo in slabimi posledicami. Izmed vseh slučajev ovčiča jih je gotovo velika večina nastala vsled mokrega ležišča. Še slabše je, da ležijo živali na tleh, ki je z gnojnico že dolgo napojena in še sedaj mokra.

Skrbi torej, da se gnojnica vedno dobro odteče, gnoj vsak dan vsaj dvakrat odstrani, pa se ne boš nič več prilozeval, da imajo krave ovčič.

Mnoge krave zaradi tega še poginejo, še več jih pa na enem ali tudi dveh seskih ogluši.

Tržni pregled.

Pomanjkanje denarja je vedno večje. Državne obveznice so padle na 87-55. Ker so tuji pobrali svoj denar pri nas in se domače tovarne vedno bolj razvijajo, hočejo ves denar banke nase potegniti. Na deželi pomanjkuje denarja za potrebno izboljšanje gospodarstva. Na Ogrskem je še hujše, kakor pri nas. Tam je zveza domačih posojilnic vsled poverjenj prišla ob velike svote. Že pred ni bilo denarja, zdaj je pa res sila

velika, ker domače hranilnice nimajo denarja, da bi posodile kmetom na žito, kakor druga leta. Uredili so žitno kupčijo prijatelji ljudstva, da so dali plemenitašu in kmetu, ki sta denar rabila po leti, nekaj na žito, katero so potem kmetje prodajali pozneje, kadar je bila najboljša priložnost. To je pa Jude na borzi, ki niso mogli več striči kmeta po prejšnjem načinu, bolelo. Sklenili so letos porabiti ugodno priložnost. Povsod, kjer imajo bogatini svoje akcije, so se izkazali karteli, zakaj bi jih ne porabili kot močno zvezo, ki naj prisili kmete ceno prodajati.

Budimpeštanski mlini so torej sklenili, da jeseni skozi nekaj tednov ne bodo nič mleti in ne bodo sprejeli nobene naročila za jesensko moko. Kmetje, ki so vedno reveži, bodo morali jeseni imeti denar za obleko in obutev, hranilnice jim ne bodo mogle pomagati, žito bo na prodaj za vsako ceno, takrat pa pridejo za borzijance zlati časi.

Račun je dobro sestavljen, pa zna vendar imeti pomoto. Ministrstvo, ki ima na Ogrskem res srce za kmeta, že kuje načrte, kako bi z nekaj milijoni priskočilo na pomoč. Zdaj hoče kmetom še letina pomagati. Naželo se je veliko, toda prva mlaček kaže, da je slab pridelek, cena skoraj ne more pasti.

Vedno bolj se pa kaže, da je kmet še vedno prvi mož na svetu. Po vseh borzah, po vseh tovarnah se povprašujejo, kako polje obeta. Dež, vročina, suša, veter, slana in druge vremenske spremembe vplivajo bolj na denarno stanje, kakor govori vseh ministrov. Če na tujem kmet dobro stoji, bodo tovarne lahko izvažale. Če tovarne dobro prodajo, je to tudi za kmeta dobro, ker lažje izpeča svoje izdelke. Tovarne pa tudi dobro vedo, da je kmet na domačih tleh še vedno najboljši odjemalec.

Seveda bo treba počasi gospodarstvo urediti po potrebah sedanje kupčije. Kar več nese in se lažje proda, bodo pridelovali.

Pri goveji živini se zelo pozna, da so iz Balkana že uvozili določeno množino. Cene gredo zopet naprej.

27. julija je bilo na Dunaju 2797 volov, 757 bikov, 469 krav in 270 bivolv, torej 4203 glave na prodaj. Prodajali so voli (nemške) Ia 103 do 112, izjemno 120, IIa 96 do 102, Ogrske sive Ia 98 do 106, IIa 92 do 96, IIIa 88 do 90, izjemno 112, rdeče Ia 104 do 146, IIa 96 do 103, IIIa 92 do 95, izjemno 126; gališke Ia 106 do 114, IIa 98 do 104, izjemno 120; bike Ia 104 do 112, IIa 96 do 100; krave Ia 96 do 100, IIa 86 do 94.

Večkrat sem se čudil, kako morejo shajati tovarnarji, ki dajo volom toliko žita in druge drage krme. Zdaj vem tudi to.

Pred kratkim sem si ogledal pitališče mogočnega tovarnarja, ki dela iz rži in krompirja špirit. Ima zraven tovarne nekaj čez 300 prašičev in do 400 glav goveje živine. Ko bi naši kmetje tisti hlev videli, bi dejali, da ni mogoče še tretji del živine notri spraviti, kakor

se resnično v hlevu redi. Živina se druga druge tišči. Ves prostor kolikor mogoče porabijo, da bo več dobička in manj stroškov, je glavno vodilo. Krave so dajale na leto 3000 do 4000 litrov mleka.

»Kako pa voli pitate?« Bilo je kakih 70 glav krasnih junakov. Dobijo nekaj slame in odpadkov krompirja in žita. Kolikor hočejo, v natančnem redu. »Kako morete pri tako dragi krmi shajati?« »Vidite, te-le smo kupili suhe od graščine po 41 kron, prodali smo jih včeraj po 65. Debela živina ima pri 1 kg žive teže 20 do 30 vin. boljše ceno. Izredi se vol pri najboljši krmi 1 kg na dan, če gre vse po sreči. Tako se pitanje vendar dobro izplača.«

Cena mlečnim izdelkom se zopet boljša. Mnogim mlekarjem primanjkuje letos prav zelo ledu, da težko delajo.

Žitna žetev je skoro povsod končana. Po Dolenjskem je stn zelo slaba, na Gorenjskem se boljše obeta. — Kakor se zdaj kaže, ne bodo šle cene posebno nazaj, ker imajo sicer na Ruskem prav dobro žetev, v Banatu je pa slabša kakor lani. V Nemčiji so našli veliko več, na Francoskem pa zopet manj, kakor prejšnje leto.

23. julija so prodajali na Dunaju pšenico: novobanaško 24-60—25-30, slovaško 23-70—24-10, rž novo 20-40—21, novi ječmen 19—19-50, oves Ia 23-20 do 23-70, IIa 22-90—23-34, turšico 18-60 do 19, krompir 7—9. Ker so parobrodne družbe zelo povzdignile zaradi nesreče »Titanica« vozne cene, je postalo tuje žito dražje. Posebno zanimiva je tudi visoka cena krmilnega žita: ječmena, turšice in ovs. Ker se živina vedno bolj krmi z žitom, bodo za enkrat te visoke cene gotovo ostale. Ker je to žito lažje, ga je tudi težje pripeljati iz tujega, ker zavzema precej prostora.

Sadje kaže izmed vseh avstrijskih dežel najslabše na Kranjskem. Trta je slabo odevetela, breskve, marelice, češnje in češplje je mraz vzel. Bati se je še hujšega žganjepitja.

Vedno bolj vsiljivo ponujajo tovarnarji razne umetne zabele, izmed katerih so nekatere naravnost škodljive. Treba se bo le naših prašičev in svinjine držati. — Ravno tako priporočajo kot neobhodno potrebno razne kavine primesi. Izžgi doma rž ali ječmen, pa imaš ceno primes. Sploh bomo morali biti proti takim vsiljivim priporočilom zelo pazljivi.

Ker je bilo v zadnjih tednih nekoliko bolj suho, je cena sladkorja precej poskočila za 4—5 K. — Vesel napredek se nam pa kaže pri perotninarstvu. Lani smo prodali za 112 milijonov kron jajc. Cena jajcem gre vsako leto naprej. V mnogih deželah so se z veliko vnemo lotili še bolj pospeševati perotninarstvo. Tudi mi bomo morali ponižno puto bolj v čast spraviti in prav znatno pomnožiti število kokoši.

Z velikim veseljem

so pozdravile vse naše gospodinje Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem, ker so v nji dobile najboljši kavni pridatek. In to je veliko vredno, kajti le z dobrim kavnim pridatkom se da napraviti res dobra in okusna kava. Dobra kava je pa za marsikatero našo gospodinjjo pol življenja. Vzemite ji kavo — pa ste ji vzeli to, kaj najraje pije. Če ji pa znate svetovati, kako bi si svojo priljubljeno kavo izboljšala, pa ste se ji neizmerno prikupili.

Kolinska kavna primes bi ne smela manjkati v nobeni slovenski družini, kajti ona je tisto sredstvo, s katerim se kava prav znatno izboljša. Dobi izvrsten okus, prijeten vonj, in lepo barvo — same dobre lastnosti, brez katerih si dobre kave kar mislite ne moremo. Kava, ki ima take lastnosti, se mora vsakemu prikupiti, in celó največji izbirčnejši jo rad pije. Te lastnosti pa — to poudarjamo še enkrat — dobi v največji meri kava samo po Kolinski kavni primesi.

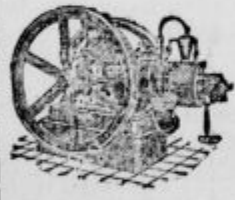
Še eno veliko prednost ima Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem, in sicer to, da je pristno domače blago in na prodaj — kakor že ime pove — v korist obmejnim Slovencem. Kdo še ni slišal imena „Slovenska Straža“? In kdor ga je slišal, tudi ve, da vrši „Slovenska Straža“ važno narodno delo, delo za obmejne Slovence. Pri tem delu bi jo morali podpirati vsi, ki jim je na tem, da si obmejni Slovenci, ki jim preti narodni pogin, ohranijo svoj slovenski jezik. Podpirati „Slovensko Stražo“ je narodna dolžnost vsakega Slovenca. Zgodi se to najlažje na ta način, da kupujemo blago, ki je na prodaj v korist obmejnim Slovencem. In tu zavzema odlično mesto ravno Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem.

Našim gospodinjam torej prav toplo priporočamo, da dosledno povsod zahtevajo in povsod priporočajo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem, ki je najboljše in pristno domače blago te vrste.

Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem spoznaš po tem napisu in pa po tem, da je na vsaki škatljici pritisnjen pečat „Slovenske Straže“.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6.
Heiligenstädterstr. 83 je.

Najstarejša specialna tovarna motorjev za dvotaktna motorje na surovo olje.

SKRIVNOST

lahke, prožne hoje. Nobene utrujenosti več. — Trpežnejše od usnja.

PALMA

PALMA

kavčug-podpetniki

Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

2082 5

Tukaj! največji dobrotnik!

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, slad. kave, puro-a, somatose, sanatogen-a, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke itd., pije: „Sladin“ to je dr. pl. Trnkózyja sladni čaj „Sladin“ Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi Zdravje! vse redilne pomočke. Prihrani 50% pri denarju v gospodinjstvu. — To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. — Zavitki po 1/4 kilograma stanejo 50 vinarjev. Zahteva naj se tudi pri trgovcih. — Sladni čaj Najboljši zajutrk! se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo! ***.

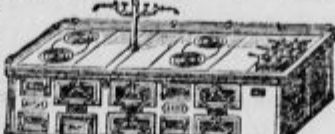
GLAVNE ZALOGE: v Ljubljani **lekarna Trnkózy** (zraven rotovža); na Dunaju v lekarnah Trnkózy: VIII., Josefstädterstraße 30; III., Radetzkyplatz 14; V., Schönbrunnerstraße 109; v Graecu: Sackstraße 3.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kakor tudi iz majoškega gospodinjstva, hotele, restavracije id. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte „Izvirne Koloseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 3973

Ceniki zastoj.

Edino slov. narodno podjetje!

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Veliková cesta št. 5.

Podpisani voditeljci Hotela Trabesinger se vlijudno priporočata vsem velečenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se doba lepe snažne sobe po primerni ceni, tudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnega vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa v aredab, prijetno slovensko družbo. V polnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omniha. Slovenski romarji in romarice, ustavljajte se samo v edino slovanski gostilni „Hotel Trabesinger“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. Za mnogobrojen obisk se tojdo priporočata voditeljci hotela

Lojzika in Pepca LEON.

Naročajte sobotnega „Slovenca“

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivga, dobrega skubljenega 2 K; boljsega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnega, skubljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha 6 K; 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blaznami, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim postelnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K, 6 K, 8 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 20, 17 K 80; 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje pernice iz močnega, pasastega grada, 180 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamena dovoljena, za nepovojno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Gospodinje!**Pozor!**

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHERNA**„UNIKUM“****MARGARINE**

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina,

se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50 % cenejši od navadnega pres-

nega masla in zjamčeno mnogo izdatnejši nego to.

Samo Blaimscheina „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje **Blaimscheina „UNIKUM“** je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo

Blaimscheina „Unikum“ margarina

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarina in presno maslo, Dunaj XIV.

Res lepa je cerkev, veža, kuhinja le tedaj, če ima ličen in

trpežen tlak

kakoršnega izdelujeta v mnogih vzorcih 1712

ZAJEC & HORN v LJUBLJANI

Izdelovanje stopnic, cevij. - Asbestni škrlil „ZENIT“.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na 22

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Iz proste roke se proda

POSESTVO =

z 42 oralov zemljišča, gospodarskim poslopjem, dalje živina: 2 konja, 8 glav goved in 4 prašiči, sploh vse, razen hišne oprave. Posestvu se pravi po domače pri Oraču in leži v Gozdu pri Trzliču na Gorenjskem. Cena po dogovoru. 2266

Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe,

Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveža „Marijin dom“.

Izjavljam,

da je potrebno v vsakem gospodinjstvu zanesljivo razkuževalno sredstvo. Za čiščenje ran, turov, za odvrnitev infekcijskih bolezni, v svrhu desinficiranja ob bolniških posteljah ter preprečenja slabega duha ter potenja nog je steklenica

Lysoforma

koč desinfekcijsko sredstvo priznано najboljšje. Dobiva se z uporabljenim navodilom v vsaki lekarni in drožeriji po 80 v izvornih steklenicah. Lysoform toaletno milo 1 K komad. 206 52—1

Leposlovni mesečnik

„Dom in Svet“

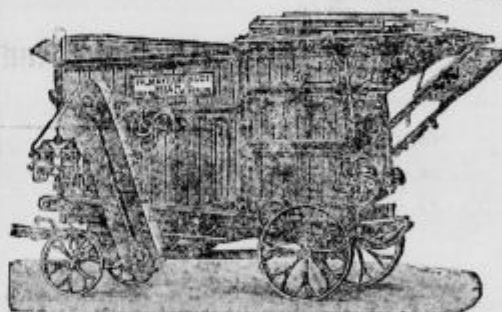
stane za celo leto

K 10.— Naroča se v

Ljubljani.

Vsled druž. razmer se proda **krasno posestvo** v zelo prometnem kraju na Gorenjskem. Obstaja iz hiše z gostilno, gospodarskih poslopij, njiv, travnikov in gozdov. — Proda se vse skupaj ali posamezno. Kje, pove upravnistvo Domoljuba pod št. 2279

Zahtevajte zastoj ilustrirani cenik
štev. 272 a za
mlatilnice vitle (gepeljne)

za vprežne živali. Posilne stroje za čeno, deteljo in žito, stroje za obračanje sena, grbičije sena in žita, za čiščenje žita, trierje, za ruženje koruze, slamorenice, reporenice, mline za debelo moko, kakor tudi vse druge kmetijske stroje najnovejšega z darili odi, sestava

tovarne kmetijskih strojev, železolarne in lučine na paro

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II/1, Taborstr. 71.

Ustanovljena 1872. — 1500 delavcev. — Zelo povečana, najmodernejše opremljena tovarna. — Odlikovana z čez 700 darili. Razprodajalci in zastopniki se iščejo. 1367

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožništvadarska družba

Peter Wernig, z v Borovljah na Korotkom

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Adolf Hauptmann-a nasled.

A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev

priporoča: 214

oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karbolneje, čopiči itd.

Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi, Ljubljana.** Cenik zastoj.

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4³/₄ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predume** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj. 2156

Razširjajte Domoljuba.

Motorji.

Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP. Obratni stroški 1-1½ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na : bencin, petrolin ali bencol : od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paulusgasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.

Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastonj.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavnica K 704.939-27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

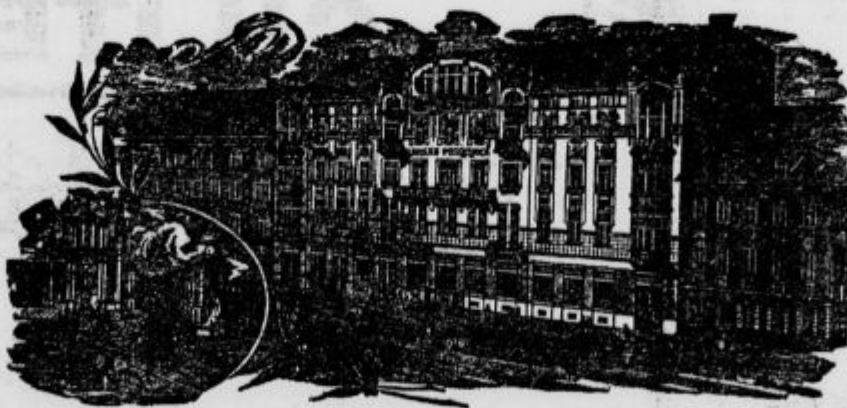
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta st. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih 4-50 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastla**. **Anton Kobi**, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Šlibar**, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici števil. 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4¹/₄ %** brez vsakega odbitka. Obresti se pripišejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zavodom v **4¹/₂ %** komunalnih zadolžnicah. 840

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4¹/₂ %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.